

FOKUS
FÅRÖ

Välkommen till Fårö!

Lokalekonomisk analys (LEA) är en metod där lokalbefolkningen med hjälp av statistik från SCB kartlägger resurserna i sin bygd för att få fram bygdens handelsbalans med omvärlden. Det tydliggör vilken utvecklingspotential som finns vad det gäller företagande och arbetstillfällen. Genom att göra en LEA så får bygden en faktabaserad analys som ger en mer objektiv bild av läget och grund för riktningen och insatser för den framtida utvecklingen av bygden. LEA är en metod som utvecklats av Coompanion och använts på många orter runt om i Sverige. Och lett till att matbutiker har räddats och ökat sin omsättning, att bagerier och frisörsalonger startats med mera.

Huvudsyftet för denna LEA är att lägga grunden, skapa kunskap om Fårös närings- och föreningsliv, kommersiell och offentlig service, köpkraft och handelsbalans, befolkning och åldersstrukturer med mera. Som underlag för en utvecklings- och handlingsplan för oss som bor och verkar här. Att tillsammans skapa visionen för vad vi vill åstadkomma, tillit bland befolkningen för entreprenörer att våga satsa på orten.

Föreningsrepresentanter, företagare och eldsjälar har tillsammans bidragit med kunskap och inspel under de här åren vi jobbat med LEA.

På Gotland valde vi i ett tidigt skede

FOTO: EVA KLINT LANGLAND

att trycka en enkät som distribuades till varje hushåll för att samla upp så många röster som möjligt, vi har haft stormöten i bygdegårdar och träffat eldsjälar som brinner för platsutveckling på just sin ort.

När det gäller arbetstillfällen så är Fåröborna sedan lång tid tillbaka vana att sysselsätta sig själva, det är inget ovanligt att det finns ensamföretagare som har flera olika verksamheter. Hjälpn vi behöver från politiskt håll är främst regelförenklingar och förutsägbarhet i politiska beslut.

FOTO: EVA KLINT LANGLAND

Göra det lättare för företagarna att fortsätta bedriva sin verksamhet och trygga sin sysselsättning.

Du kan i den här skriften läsa om Gunna som efter att ha sett enkätens resultat startade en taxirörelse på Fårö. Nu är det upp till alla oss som vistas på Fårö sommartid att nyttja tjänsten. Ta taxin nästa gång du har chansen och stöd en levande landsbygd.

Frans Brozén, Fårö Utveckling AB
Anders Ahlin, Coompanion Gotland

FOTO: EVA KLINT LANGLAND

Innehåll

- 4** "Vi får inte krångla till saker"
- 6** Enkäten och resultatet
- 8** Sommargästens visa
- 9** Prova Fårö!
- 12** Den eviga brofrågan
- 15** Hur kommunicerar vi på Fårö idag?
- 16** Vad finns på Fårö idag?
- 18** Först i Köhn - taxi på Fårö
- 20** LEA Fakta om Fårö
- 26** Vägen framåt och hur gör jag om jag vill hjälpa till?
- 28** Bollen är i rullning!

LEA-projektet finansieras av Leaderstödet som består av finansiering från Europeiska Unionen, staten och Region Gotland. Vi har samarbetat med LEA på Storsudret som gjorts i samarbete med Heligholm Utveckling AB.

"Vi får inte krångla till saker"

I det här projektet med Lokal Ekonomisk Analys har Fårö Utveckling AB samarbetat med Heligholm Utveckling AB. Under projektets gång upptäckte vi flera gemensamma utmaningar för Fårö och Storsudret. Därför kommer här en intervju med Jan Larsson från Vamlingbo hela vägen från Storsudret till Fårö.

TEXT: ANDERS AHLIN FOTO: KATARINA HEDSTRÖM, P4 GOTLAND SVERIGES RADIO

För någon som inte känner till dig, vem är du, Jan Larsson och varför brinner du för landsbygdsutveckling?

Efter utbildning på Gotland och i Uppsala så hade jag egentligen siktat inställt på att studera vidare men så ringde tillförordnade rektorn på Folkan på Hemse Sven Österholm till mig och erbjöd tjänst där.

Det passade bra för mig och hustrun Monica,

så med barn på väg kunde det vara ett alternativ för att sedan återgå till vidare studier. Men så blev jag så oerhört förtjust i hela folkhögskoleidén att jag blev kvar på Folkan i tjugo år. Sedan vidare på olika tjänster inom Gotlands Kommun sedermera Region Gotland. Jag har fått arbeta med många givande och utvecklande områden under mitt yrkesliv som jag är tacksam över. Intresset för landsbygdsutveckling

har alltid följt mig, både i yrket men inte minst på fritiden.

När du och jag varit i bygdegårdarna och pratat kring LEA nämner du ofta BASen. Kan du utveckla vad BAS står för?

BAS står för Bostad, Arbete, Skola. Utan de tre benen att stå på blir det kämpigt att platsutveckla en ort eller ett område inom andra delar. I det ständigt pågående arbetet med landsbygdsutveckling märkte jag med tiden att det var lätt att tappa fokus. Det blir ofta högt och lågt när vi engagerade gotlänningar skall diskutera vad vi vill med vår socken. Det är allt ifrån en bänk vid busshållplatsen till kommunalskattenivåer. Det blir lätt att sväva i väg och då är det bra att kunna backa tillbaka till basen.

Det finns såklart mycket utöver detta, men vi borde först tänka "har vi basen på plats" för att sedan kunna se vilka olika behov som finns på vår plats för att det ska bli attraktivt att bo och verka där.

Jag tror att vi alla, politiker, tjänstemän och medborgare har ett gemensamt ansvar att inte

krångla till saker för mycket. Basen är pedagogisk, lätt att backa tillbaka till och checka av.

Är urbaniseringen en naturkraft som endast kan motas upp med medvetna politiska beslut, jag har hört dig nämna det ibland?

Man måste vara medveten om att de kommersiella krafterna i vårt samhälle är mycket starka. Det finns en slags naturkraft i att människor söker sig till andra människor och det medför en urbanisering. De kommersiella krafterna fungerar också som effektivast när det finns många människor på en mer begränsad yta.

Dragningskraften är naturlig och när utbudet ökar på alla plan ökar också attraktiviteten. Politikens utmaning är att balansera den utvecklingen och möjliggöra för gotlänningarna att kunna bo på hela ön. Ge oss som jobbar med landsbygdsutveckling förutsättningar för att fortsätta med det arbetet. ●

Se enkäten på nästa sida...

Till hushållen på Fårö:

Nödvändiga och önskvärda insatser på Fårö

Under ledning av Coompanion Gotland genomför Fårö Utveckling tillsammans med Heligholm Utveckling en undersökning inom ramen för ett projekt som benämns LEA (lokalekonomisk analys). Undersökningen handlar om nödvändiga och önskvärda insatser i våra respektive verkansområden - dvs Fårö och Storsudret. Vi inleder projektet med att sända denna enkät till hushållen på Fårö.

Ett av målen är att vi som bor på Fårö ska ha möjlighet att bo kvar och försörja oss här och att befolkningsunderlaget ökar. Vi behöver bli fler fastboende

för att säkra både den privata och den samhälleliga servicen. Fårö Utveckling avser att bidra till de insatser som kan bli aktuella och som bolaget finner adekvata.

Din medverkan är viktig. Alla hushåll på Fårö får denna enkät. Om det finns fler personer i hushållet som vill svara på enkäten så finns det blanketter att hämta på ICA Nyströms. Du kan naturligtvis också kopiera blanketten. När vi sammanställt svaren kallar vi till ett offentligt möte i slutet av april och redogör för de synpunkter som inkommit.

Svaren på enkäten kan du lämna i ICA Nyströms. Du kan också posta svarsblanketten till Frans Brozén eller skicka till e-post: gotland@coompanion.se

Kontaktperson:

Frans Brozén, Fårö Svens 1908, 624 66 Fårö

frans@brozen.se

Telefon 070-681 56 64

Fler lappar finns och kan lämnas in på Ica Nyströms, Eke, Fårö.

Enkäten hittar du på nästa sida

Enkät svar till Fårö Utveckling

Jag är fastboende Jag är deltidboende

Nedan följer en uppräknig av sannolika utvecklingsalternativ. Markera de **fem faktorer** som du tycker betyder mest för dig (fastboende) respektive möjligheten att flytta (deltidsboende).

152 personer svarade på enkäten och här är listan på de 10 mest kryssade punkterna.

- Fler hyresrätter **67**
- Fler bostadsrätter **15**
- Utvecklad privat service. **26**
- Utvecklad samhällsservice. Exempelvis: bygglov (RG) strandskydd (LST) **26**
- 2** Behovsanpassad kollektivtrafik **101**
- Förskola **72**
- Skola i närområdet **79**
- 1** Äldreomsorg i närområdet **102**
- Större kulturutbud
- Större nöjesutbud
- Förädling av råvaror. Exempelvis:
- 3** Säkra vattenförsörjningen **96**
- Fler mötesplatser
- Tillgång till idrottsplatser/fritidsaktiviteter
- Lokal nättidning
- Ökad polisnärvaro
- Lokal taxiverksamhet **77**
- Lokaler för nya företagsetableringar. Exempelvis kontor och verkstadslokaler **10**
- Skatterabatt för landsbygdsbor **26**
- Annat:

Tack för din medverkan!

Lämnas senast den 3 april!

AV ELISABET HERMODSSON

Sommargästens visa

Jag lånat dina stränder,
jag lånade ditt hav.
Jag tog ur sommarns händer
det skönaste hon gav.
Jag lånade en sommar kort
din blåeld och din vallmoblom.
Nu tonar sommarns stränder bort,
så tröstlös är min själ och tom.

Din strand jag lämnar åter,
din äng din vallmo röd.
Ej underligt jag gråter
när sommaren är död.
Jag gungar över höstens hav,
bort tonar sommarns vita kust
- det skönaste som sommarn gav,
din strand ditt hav din kärlekslust.

Elisabet Hermodsson sommarbodde på Fårö från 1950-talet till sin bortgång 2017. Texten publiceras med tillstånd av Elisabets dotter Lis Hellström.

I dina ängen granna
du gav en soldränkst fest.
Men jag får inte stanna,
jag är blott sommargäst.
Jag borde stanna vintern om
och lida med din glesbygdsnatt,
men blott om sommaren jag kom
och bodde i ett sommarskratt.

Så hjälp mig då att leva
på minnen som på grus.
Av ljungens ris en reva,
av strandens våg ett sus,
jag bär nu med mig över hav,
när hösten mulnar ner mot land,
Det skönaste som sommarn gav
ett minne blivit i min hand.

FOTO: EVA KLINT LANGLAND

"Det är inte magiskt att bo på Fårö, men man känner sig rik på mycket när man bor här", säger Hanna Gabriellsson Dagerås. Hon hoppas att fler ska få dela upplevelsen av att bo här året om.

**"Jag kan inte
fatta att vi får
ha det så här bra"**

Det är full fart runt pastamakaren Hanna Gabrielsson Dagerås, men ibland stannar hon upp betraktar det nya liv som tar form på barn-domsgården på Fårö. Hanna tycker att fler borde testa vardagsliv på Fårö eller norra Gotland.

TEXT OCH BILD: EVA KLINT LANGLAND

Det var pandemiåret 2020 och folk hade slutat gå på krogen. Omsättningen störtade på den Fårö-restaurang som Hanna Gabrielsson Dagerås drev med maken Kristoffer. Hemma på gården hade de ett gårdsslakteri. Det skulle kunna användas för någon form av förädling av lokala råvaror. Men av vad?

Hanna kläckte idén när hon komponerade en ny pastarätt med bara gotländska råvaror: "Ägg... Durumvete... – Pasta kan vi göra!"

– Sedan gick det jättefort. Vi beställde en pastamaskin från Italien och två månader senare hade vi startat pastaproduktion och

restaurang hemma på gården, berättar Hanna.

Gabrielssons gård med "Fårölamm" har drivits av Hannas föräldrar sedan 1980-talet. Nu åkte det upp en ny skylt ute vid stora vägen. Restaurang Pastamakarna hade sett dagens ljus. Och när kunderna ville köpa med sig pasta hem började företaget också producera torkad pasta i konsumentförpackning.

Pandemin är över men företaget fortsätter att utvecklas. Idag kan Hanna och Kristoffer leva på restaurangen och pastaproduktionen. Gården försörjer också Hannas bror Niklas med familj, för han har tagit över lammproduktio-

Det var några år sedan det slaktades lamm i gårdens slakteri, men med Pastamakarna har det blivit full produktion här igen.

nen tillsammans med sin sambo Julia. Julia har också dragit i gång självplock av snittblommor och i en gammal flygel huserar keramikern Cia på somrarna. Det är mycket jobb, men livet hänger ihop och Hanna stortrivs.

– Jag bara går runt här och känner att vad vi har det bra, säger Hanna och fortsätter:

– Det är inte magiskt att bo på Fårö, men man känner sig rik på mycket när man bor här.

Men sedan Hanna och Kristoffer flyttade till Fårö 2012 har orosmoln med jämna mellanrum tornat upp sig på andra sidan sundet. Fårösundsskolan framtid ifrågasätts på grund av brist på både elever och lärare.

Hanna förväntar sig inte så mycket service från regionen, men skolan är viktig. Den behöver vara långsiktigt säkrad, för det är mycket som står och faller med den:

"Det är inte magiskt att bo på Fårö, men man känner sig rik på mycket när man bor här"

– Om skolan lades ned skulle vi flytta härifrån. Jag vill bo och leva här men det blir helt fel om barnen ska sitta på bussen flera timmar varje dag.

Hanna tycker att det är konstigt att inte fler familjer väljer att bo på Gotland. Hon befärdar att många har fått en negativ bild av hur det är att bo på ön.

– Det är ett konstant gnäll i medierna om allt som är dåligt, men jag kan inte känna igen mig i det.

På försommaren 2025 gick Hanna Gabriels-son Dagerås ut med ett uppprop för att stärka skolan och locka både lärare och barnfamiljer till trakten:

"Det här är även en efterlysning till alla er barnfamiljer som någon gång funderat på att bo på heltid på Gotland. Gör det! Prova! Ett år i alla fall. Ge dina barn och dig själv den tiden."

– När vi jobbar här stöter vi hela tiden på människor som är supernyfikna på oss. Jag är uppvuxen med att vi skrattade åt frågan "vad gör ni på vintern", men jag har börjat omvärdera den. Vi har allt att vinna på att vara bjussiga och berätta om vad vi gör och hur vi har det här. Det skulle kunna få fler att känna att "det där låter nice – det vill jag också göra".

Hanna är medveten om att huspriserna hindrar unga från att flytta in.

– Men alla de som har hus på Fårö och bara är här några veckor om året, de skulle ju kunna prova! ●

Välkommen till Fårö. Med färja.

30 år efter folkomröstningen:

Brofrågan lever – på pappret

En bro till Fårö är samhällsekonomiskt lönsamt och den finns med i både länstrafikplanen och regionens översiktsplan. Ändå har broförespråkaren Kerstin Kalström nästan gett upp. ”Det är ju ingen som driver frågan”, konstaterar hon.

TEXT OCH BILD: EVA KLINT LANGLAND

I år har det gått 30 år sedan Gotlands kommun genomförde den rådgivande enkätundersökningen om en fast förbindelse till Fårö. Då sa två tredjedelar av de röstande nej till bro:

Kerstin Kalström, som på den tiden var lärare på Fårö skola, tillhörde bromotståndarna:

– Vi trodde att om det inte byggdes någon bro skulle vi få behålla skolan, distriktssköterskan och annan service, men allt det där försvann ju ändå, konstaterar hon.

I dag har Kerstin Kalström svängt:

– Med en fast förbindelse kan fler bo här. De yngre behöver ha en bro för att komma över och jobba. Och har vi inte ungdomar på Fårö kan allt rasa fort.

Lantbrukaren Frans Brozén står fast vid sitt nej. Han befarar att en bro skulle dra mer trafik till Fårö.

– Jag är ingen ”antibroare”, men jag kan inte förespråka en bro så länge vi inte bygger cykelleder eller breddar de mest trafikerade vägarna, säger han och fortsätter:

– Det handlar om de oskyddade trafikanterna. Som bonde är det är väldigt obehagligt att köra med breda och långsamgående fordon på smala vägar med många cyklist. Och så

vill nummer fem där bakom plötsligt köra om. Med färjan kan jag åtminstone försöka planera in när jag ska köra.

Kerstin Kalström tror att en majoritet hade sagt ja till bro om det gjordes en folkomröstning på Fårö i dag. Frans Brozén håller med. Åtminstone pendlarna har blivit broförespråkare. Men ingen vet hur det egentligen ser ut för det har inte gjorts någon grundlig undersökning sedan 1996.

Frågan om en bro till Fårö har stötts och blötts i hundra år. Det har motionerats, utretts och samråtts.

– Jag har suttit på hur många bromöten som helst och det har genomförts många utredningar. Man kan undra hur mycket det har kostat, funderar Kerstin Kalström.

2017 såg det ut att börja röra på sig på allvar. Då formulerade Trafikverket och Region Gotland en gemensam handlingsplan och gotländska medier konstaterade att ”Bro till Fårö - nu ser den ut att bli av”. Man skulle bara ”ordna pengarna”.

Men där hakade det upp sig.

Trafikverket var redo att gå in med de pengar som de betalar för färjetrafiken. Det motsvara- ▶

2017 löd rubrikerna "Bro till Fårö - nu ser den ut att bli av". Sedan hakade det upp sig.

- ▶ de då 650 miljoner kronor och det bedömdes kunna räcka till ett brobygge, men villkoret var att någon annan kunde gå in som garant för eventuella merkostnader.

Region Gotland var inte beredd att vara den garanten, för det var en grov beräkning och regionen befarade att de "eventuella merkostnaderna" skulle kunna uppgå till flera hundra miljoner kronor. Regionfullmäktige beslutade 2021 att man därför inte skulle gå vidare i planeringen.

Dialogen mellan Region Gotland och Trafikverket är sedan dess helt inriktad på att förbättra färjetrafiken och trafiksäkerheten. Men brofrågan lever. Åtminstone på pappret, för bron finns med i både regionens översiktsplan och länsplanen för transportinfrastruktur.

Finns det utsikter för att regionen ska börja jobba med brofrågan under det närmaste decenniet?

Anton Fischer, politisk sekreterare för Socialdemokraterna, besvarar frågan:

Karta från en förstudie. I dag arbetar Trafikverket inte längre med broprojektet.

ILLUSTRATION: TRAFIKVERKET

– Då vi vet att betydligt mer än hälften av en sådan lösning som är föreslagen skulle behöva finansieras av Region Gotland själva ser jag det inte som möjligt. Däremot fortsätter vi driva på för att majoriteten i en sådan lösning borde finansieras av staten.

Broförespråkaren Kerstin Kalström miss-tröstar.

– Man hör ofta folk som säger att "jag kommer aldrig få åka på någon bro". Jag tror att folk har gett upp. ●

Hur kommunicerar vi på Fårö?

Guiden "Fårö och Fårösund" hittar du på Fårö Framtids hemsida och där finns mycket information. Finns även i tryckt format.

... men såklart är sociala medier och hemsidor en allt viktigare del av kommunikationskanalerna. Här finns det säkert mer jobb att göra med att samordna och göra information tillgänglig för så många som möjligt så effektivt som möjligt. Fårös föreningar tar säkert gärna emot tips och idéer men nog ännu hellre handfast hjälp och moderering för att "sprida ordet".

Ska en grupp på Facebook nämnas som en start att följa så är *Fårö Anslag* en grupp med 7400 medlemmar och frekvent trafikerad med senaste nytt bland annat om färjorna men också evenemang och aktuella frågor.

Fortfarande är "en lapp på ICA" en väsentlig kommunikationskanal på Fårö! Underbart i dagens digitaliserade vardag.

Ett "måste" för Fåröbor och återkommande besökare är Färjerediets app med aktuell information om färjan.

Vad finns på Fårö idag?

Att göra en sådan här lista är snudd på omöjligt för det är så oerhört lätt att glömma någon/några. Vi ville ändå på något vis uppmärksamma hur mycket bra som finns på Fårö, så här är ett ärligt försök kompletterat med en uppriktig ursäkt för det vi säkert glömt.

Aktivt föreningsliv året runt

- Alltjänst
- Apoteksombud
- Arkitekter
- Badstränder
- Bageri*
- Bastu
- Bed & Breakfast*
- Bensin- och dieselpump "Körkmacken"
- Bergmancenter med biograf
- Bild- och konsthantverkare
- Biluthyrning
- Biografer*
- Brandstation
- Buss*
- Bygdegård
- Byggfirmor
- Cafээр
- Campingplatser*
- Cykeluthyrning*
- Detaljhandel/butiker*
- Elektriker
- Fastighetsskötsel
- Fiber
- Fiskelägen
- Formgivare
- Fritids
- Fyr
- Fårö pensionsfond!
- Färjeleden
- Författare
- Församlingshem med trygghetspunkt
- Förskola
- Gallerier
- Gym
- Gårdsbutiker
- Hamn
- Hemtjänst
- Hotell
- Hudvård
- IT Konsult
- Jord- och skogsbruk
- Keramiker*
- Klätterpark*
- Konferensanläggningar
- Kyrka
- Laddstolpar
- Lekplatser
- Livsmedelsbutik
- Loppisar*
- Markentreprenörer
- Muséer
- Natur- och kulturstig
- Naturresevat
- Padel
- Pastatillverkning
- Postombud
- Rastplats
- Raukområden
- Restauranger
- Rådgivare
- Rökeri
- Rörmokare
- Skaparverkstad*
- Snickare
- Stugbyar
- Stuguthyrning
- Städttjänster
- Ställplatser
- Syateljé*
- Systemombud
- Sågverk
- Taxi*
- Tennis
- Tunbyggare
- Turridning
- Vandringsleder
- Vedentreprenör
- Återvinningsstation

* markerar att begränsningar finns i utbudet beroende på säsong

Många har vallfärdat till Gåsemora för musiken.

Weeping Willows har besökt Fårö många gånger.

Fårö - en destination för fågelskådare.

Den service som finns i Fårösund är av stor vikt för att vi ska kunna leva och verka på Fårö nu och i framtiden.

Vi vill därför lyfta några av de viktigaste verksamheterna/företagen som finns i Fårösund idag

- Bibliotek
- Bilverkstad
- Bygghandel
- Folkhögskola
- Grundskola förskoleklass-årskurs 9
- Idrottscenter med simhall
- Kulturhus
- Tandläkarpraktik
- Ungdomsgård
- Äldreboende

mm...

Det är lätt att campa på Fårö.

Taxiverksamheten har varit ett sätt för Gunna Köhn att både kunna bo och jobba på Fårö.

Gunna hittade sitt nya jobb genom LEA-enkäten

En lokal taxi. Det var en av de saker som toppade Fåröbornas önskelistor i LEA-enkäten.

Enkäten blev också den tändande gnistan för Gunna Köhn.

Hon tog taxikort och startade Fårö Taxi.

TEXT OCH BILD: EVA KLINT LANGLAND

Ett av syftena med den lokalekonomiska analys (LEA) som genomförs på Fårö är att fler ska kunna bo och försörja sig här. Den frågan var högaktuell för Gunna Köhn när hon fick LEA-enkäten i sin hand våren 2024.

Gunna Köhn är född och uppvuxen på Fårö. I likhet med många andra ungdomar hade hon bråttom i väg, men i takt med att åren gått har hennes längtan till Fårö blivit allt starkare. Tillsammans med maken Thomas spenderar hon mycket tid i det hus som de har byggt i närheten av hennes barndomshem, men Gunna vill bo på Fårö året om och helst också kunna jobba här. Efter 40 år på Region Gotland är hon öppen att göra något helt nytt.

Den som besvarade LEA-enkäten skulle kryssa för de faktorer som har störst betydelse för att de ska kunna bo kvar på Fårö eller flytta hit. Listan var lång: Äldreomsorg. Förskola. Kulturutbud. Lokal taxi...

”Jag kan köra taxi”, tänkte Gunna.

Ett år senare hade Gunna Köhn tagit taxikort, startat företag och inlett ett samarbete med förare på Taxi Gotland som var beredda att ställa en bil på Fårö under sommaren.

– De gav mig chansen att prova utan att behöva köpa egen bil och ha kostnader för eget trafikillstånd. Det har varit guld värt, säger Gunna.

I juni i fjol kunde hon rulla i väg med sin nystrajpade bil ”Fårö Taxi – Först i Köhn”.

”Det har varit otroligt uppskattat”

Sedan jobbade hon i stort sett varenda dag till den sista augusti.

När Gunna Köhn summerar sommaren är hon nöjd. Tack vare taxirörelsen har hon kunnat bo och jobba på Fårö, samtidigt som hon också har bidragit med en pusselbit som har saknats här.

– Det har varit otroligt uppskattat, för när bussen inte går måste den som inte har egen bil förlita sig på snälla grannar, säger Gunna.

De flesta kunderna har velat ta korta turer till Broa eller någon restaurang, men hon har också haft utländska kunder som velat få en sightseeing.

I enkäten angav ungefär hälften av de fastboende att taxin var viktig. Har de nyttjat hennes tjänster?

– Nja... Jag har bara haft två sällskap med Fåröbor i bilen i sommar. Det är lite synd att inte fler passar på att ta taxi om de exempelvis ska ut och äta.

Sommaren 2025 blev ett test. Nu ska Gunna Köhn ta ställning till om hon ska fortsätta. I den ena vågskålen ligger trevliga möten och möjligheten att både bo och jobba på Fårö. I den andra vågskålen finns de långa arbetsdagarna.

– Och det är ingen guldgruva, utan mycket jobb för lite pengar, konstaterar Gunna och fortsätter:

– Vi får se hur det blir. Jag skaffar inte något eget trafikillstånd men jag kan tänka mig att fortsätta om Taxi Gotland vill ha en av sina bilar på Fårö. ●

LEA - Lokal ekonomisk analys

Ett verktyg för utveckling

Lokalekonomisk analys (LEA) är en metod där lokalbefolkningen, med hjälp av statistik från SCB, kartlägger resurserna i sin bygd - för att få fram bygdens handelsbalans med omvärlden. Det tydliggör vilken utvecklingspotential som finns vad gäller företagande och arbetstillfällen.

Genom att göra en LEA så får bygden en faktabaserad analys som ger en mer objektiv bild av läget och grund för riktningen och insatser för den framtida utvecklingen av bygden.

Lokal ekonomisk analys (LEA) är en metod som utvecklats av Coompanion och använts på många orter runt om i Sverige och som lett till att matbutiker har rädats och ökat sin omsättning, att bagerier och frisörsalonger startats, med mera. Huvudsyftet för denna LEA är att lägga en gemensam grund om nuläget, skapa kunskap om Fårös näring- och föreningsliv, kommersiell- och offentlig service, köpkraft, befolkning och åldersstrukturer med mera. Som underlag för en handlingsplan framåt för Fåröborna.

Föreningsrepresentanter, företagare och eldsjälur från området har bidragit via enkäten som gick ut våren 2024, en storträff i bygdegården april samma år och på föreningsträffar tiden efter detta.

När man besöker ICA

Nyströms så är det lätt att imponeras av det stora utbudet i den lilla butiken. Det är klart att det blir ett bredare sortiment som spänner över fler områden när man har verksamheten på en ö avgränsad från övriga Gotland.

Två tredjedelar av jobben på Fårö är inom den privata sektorn. De siffrorna är helt i linje med hur det ser ut på Gotland i övrigt.

Fårö är både i verkligheten och i statistiken en socken full av mikroföretag ofta aktiva inom flera områden. Oberoendet av ett enskilt stort företag som dominerar socknen ger en väsentligt lägre risk eftersom man inte sitter i en beroendesits på ett eller flera storföretag. Jämfört med Gotland som helhet (som tillsammans med Jämtland har extremt hög andel mikroföretag) så ligger Fårö cirka 15 procent högre på andelen mikro-företag.

LEA - Lokal ekonomisk analys

FOTO: KERSTIN STICKLER

Arbete med LEA i Fårö Bydegård.

► **Det Fåröföretagarna** i huvudsak efterfrågar är förståelse från politiken, staten och regionen hur det är att driva företag. Underlätta företagandet och ge så bra förutsättningar som möjligt för att driva sina företag vidare.

Något annat som präglar Fårö men som inte framgår av tillgänglig statistik är ett otroligt rikt föreningsliv på Fårö. Fårö formligen vimlar av föreningar som jobbar för en positiv utveckling av Fårö. En utmaning som kan uppstå är att det blir brist på engagerade i föreningarna. Så om du som läser detta känner att du vill vara med att bidra, titta några sidor längre fram och där finns det kontaktpuppgifter till några av Fårös föreningar.

En annan del av livet på Fårö är närheten till Norra Gotland och Fårösund. Mår Fårösund bra så mår Fårö bra skulle man kunna säga. Ett exempel på en verksamhet i Fårösund som

direkt gynnar Fårö är en bygghandel med brett utbud. Med den närheten så underlättas logistiken och livet för Fåröborna.

Sammanfattningsvis är det på Fårö som på de flesta andra platser i Sverige. Ju mer befolkningen nyttjar de lokala företagen och deras tjänster desto större möjligheter har de att utvecklas positivt. Finns inte varan eller tjänsten på Fårö så köp den så nära Fårö som möjligt. Det kommer alltid finnas ett läckage på pengar ut från en socken som inte har tillgång till ett fullständigt varu- och tjänsteutbud men som att låta så mycket pengar som möjligt stanna på Fårö, desto bättre möjligheter för Fårö att fortsätta utvecklas positivt. Tänk så mycket som finns här redan idag och hur mycket mer som skulle finnas. ●

Fårö i siffror

En Lokal ekonomisk analys är ett verktyg som går ut på att studera detaljerad statistik för ett visst område. Vår lokalekonomiska analys baseras på senast tillgänglig statistik från Statistiska Centralbyrån (SCB) per den 2022.

BEFOLKNING

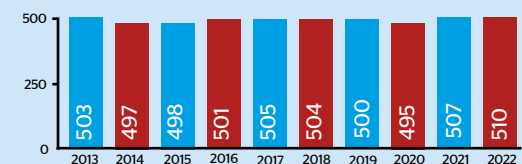
Täthet i området	2,0 inv/km²
Täthet Gotlands kommun	19,5 inv/km²
Medelålder i området	58
Medelålder Gotlands kommun	44,9
Män	258
Kvinnor	252
Totalt	510

ÅLDERSFÖRDELNING

Ålder	Män	Kvinnor	Totalt 2023
0-6	7	5	12
7-15	18	16	34
16-24	6	16	22
25-44	29	25	54
45-64	68	60	128
65-	130	130	260
Totalt	258	252	510

Hushåll	250
Födda	3
Döda	8
Födelsenetto	-5
Inflyttade	36
Utflyttade	28
Befolkningsförändring	3

BEFOLKNINGSUTVECKLING

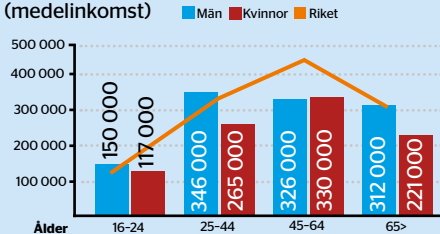

På ICA Nyströms finns det mesta att handla.

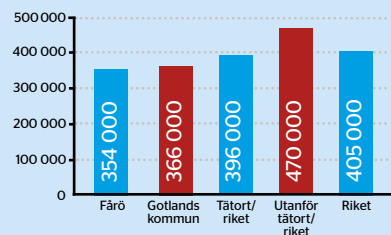
FOTO: KERSTIN STICKLER

LEA - Lokal ekonomisk analys

SAMMANRÄKNAD FÖRVÄRSINKOMST (medelinkomst)

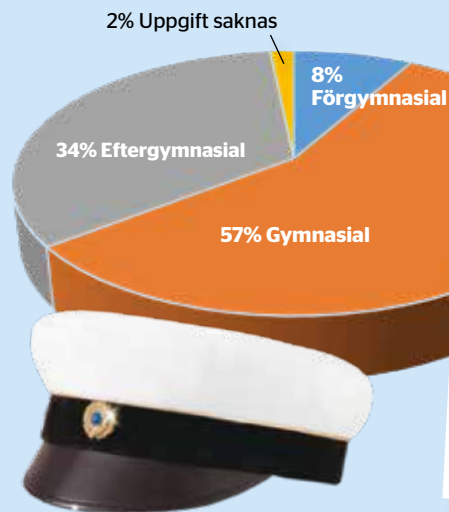
DISPONIBEL INKOMST PER HUSHÅLL (medianinkomst)

SUMMA

Antal hushåll: **250**
 Disponibel inkomst/hushåll: **354 000 kr**
 Total disp inkomst på Färö: **88 500 000 kr**

UTBILDNINGSNIVÅ

BOENDEN

Fastighetstyp	Totalt antal
Lantbruksfastigheter	400
Småhusfastigheter	1137
Hyreshusfastigheter	18
Övriga fastigheter	19
Totalt antal fastigheter	1574

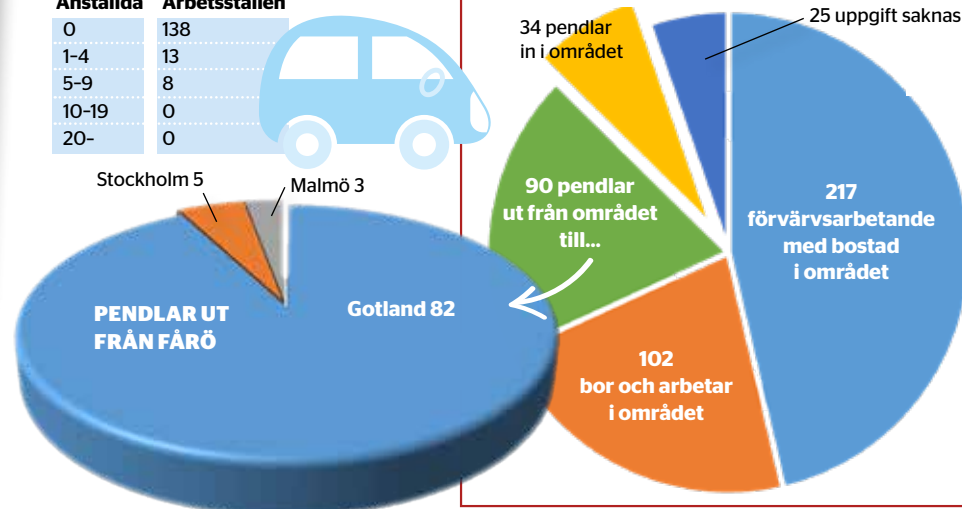
BEBODDA		Fritidshus/Obesidda*
Antal	Boende	
78	178	322
160	324	977
3	4	15
0	3	18
241	509	1332

*Ägaren är skriven i annan kommun

ARBETSSTÄLLEN ANTAL

Anställda	Arbetsställen
0	138
1-4	13
5-9	8
10-19	0
20-	0

Vägen framåt!

I resultatet av enkäten som presenterats så framkom vilka frågor som Fåröborna prioriterat. De med högst prioritet har tilldelats "ägare" vilket inte betyder att de ska göra allt arbete men de driver frågan framåt.

Du som vill hjälpa till och känner att du kan bidra med något - varmt välkommen att höra av dig! Fårö har mängder av föreningar, du har alla möjligheter att vara med och påverka!

Prioriterade frågor	Ägare	Kontaktuppgifter
Äldreomsorg i närområdet (102)	FUAB Frans Brozén	Frans Bronzén 070-6815664 frans@brozen.se
Behovsanpassad kollektivtrafik (101)	FFF. Anders Morin och Hasse Rosengren	Anders Morin 070-5688087 anders.morin@svensktnaringsliv.se
Säker vattenförsörjning (96)	Mårten Gustafsson FUAB och Fredrik Kalström FSF	Mårten Gustafson 076-3202674 martengustafson@gmail.com
Skola i närområdet (79)	Skolgruppen Lisa Blochmann Barbro Kalström, Hanna Dagerås	Hanna Dagerås 070-7360063 hanna_ga@hotmail.com
Lokal taxiverksamhet (77)	Fårö Taxi	Gunna Köhn 070-5508455 I trafik sommaren 2025!
Förskola (72)	Fårö Förskola ek för.	Cornelia Kalström corneliakalstrom@hotmail.com
Hyresrätter (67)	Politisk fråga. Här behöver vi hitta samarbetsformer och vägar framåt.	

Tidigare delegerade frågor	Ägare	Kontaktuppgifter
Reningsverk Fårö	FUAB Frans Brozén	Frans Bronzén 070-6815664 frans@brozen.se
Färjerederiet med inriktning toalett trafiksituationen	Bygderådet ordförande Hasse Rosengren	Helge Rudolf helge.rudolf@telia.com
Cykel/gångbana prio 1 Sudersand Ekeviken...	FFF LRF	
Parkering Bergmancenter	FUAB Frans Brozén	Frans Bronzén 070-6815664 frans@brozen.se
Pengar till vandringsleder	FBF Göran Wiberg	Göran Wiberg g-wiberg@telia.com
Trafikutredningen	FF Anders Morin och Hasse Rosengren	Anders Morin 070-5688087 anders.morin@svensktnaringsliv.se
FÖRKORTNINGAR	FBF = Fårö Bygdegårdsförening, Göran 076-2869236	FFF = Fårö Fiberförening FF = Fårö Framtid
		FSF = Fårö Samfällighetsförening FUAB = Fårö Utveckling AB

Sudersand på 1950-talet.

FOTO: ERIK LILJEROTH / NORDISKA MUSEET

Bollen är i rullning!

<https://www.faroutveckling.se/>